

Várday István Városi Könyvtár

A jelenleg a Városi Könyvtárnak helyet adó épület történetének kezdete homályba vész. Az első katonai felmérés térképén (1782-1785) még nem szerepel, és a térképszelvényhez készült szöveges részben a szilárd falú épületek közt sem említik. Az 1838-as, Kosztich Antal által készített térképen már látható, az 1858-as második katonai felmérés térképén is feltüntették.

Az épület első írásos nyoma 1869-ből származik, ekkor Sümeghy István cukrász háza. A Kaszinó is működött benne egy darabig, majd az épület az 1886-ban megalakult Ipar és Kereskedelmi Bank tulajdonába ment át. Ezt a funkcióváltást máig jelzi a homlokzaton lévő méhkas. Ettől kezdve az épületet csak Iparbankként vagy későbbi vezérigazgatója után Diner-bankként emlegették, noha a pénzügyintézet csak bizonyos helyiségeket használt, a létesítmény déli és keleti oldalában üzletek, boltok ablakai, kirakatai csábították a vásárlókat.

1893-ban a tulajdonosok Szénási János építész-mester tervei alapján bővítették és átalakították a bankot, mely eklektikus stílust kapott. Az összes munka teljes költségvetése 14.646 forint tett ki. A földszinti üzletek továbbra is kínálták portékáikat. A bank az államosításáig betöltötte funkcióját.

A szocializmus éveiben többféle módon hasznosították az ingatlant. 1960-ban a Kisvárdai Ruházati Ktsz avatta fel benne az emeletes üzemházát. A földszinten volt a méretes részleg szalon és műhely, a konfekcióruga-varroda. Az emeleten a fehérnemű-varroda, irodák, konyha, ebédlő, fürdő és öltöző.

Miután a régi művelődési ház 1968-ban megrogyant, a kulturális intézmény ide költözött, s 1979 őszéig itt működött. Közben az Egyesült Izzó 1975-től itt foglalkoztatta dolgozóit, a pincében helyezték el a spirálglyártó gépeket. Amikor az Izzó is saját üzemcsarnokot emelt, az évtized végére az épület gyakorlatilag kiürült. A következő évtizedben a belvízkárosultaknak szükségként bocsátották használatukba az épületet. Amikor ez az átmeneti hasznosítás is megszűnt, a nyolcvanas évek közepén a város vezetői határozatot hoztak az állandó funkciót nem találó, de az évtizedek alatt állapotában romló épület lebontásáról, mivel azt életveszélyesnek nyilvánították. Ennek megakadályozására jött létre a Kisvárdai Városszépítő Egyesület, mely felvette a kapcsolatot Ráday Mihállyal.

1987-ben Ráday Mihály városvédő műsorában bemutatta az elhagyatott épületet, hírt adva arról is, hogy Kisvárdai városa letett a pusztítási szándékáról, s az arra hivatottak inkább a felújítás mellett döntöttek. Ez valóban így történt. A tanács három esztendő munkával, 39 millió forintos költséggel renováltatta a mintegy 800 négyzetméter területű épületet, s 1990

decemberében már itt fogadhatta olvasóit a Városi Könyvtár. A 2012-13-as felújítás során az épület 19. sz. végi külsejét próbálták visszaállítani.